

Mezinárodní Středoškolský Moot Court

**Materiály z blokové výuky
2020**

PRÁVNICKÁ FAKULTA UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI

Úvodem

Milí soutěžící,
dostávají se Vám do rukou podklady z blokové výuky. Věříme, že s těmito podklady pro Vás bude hračka sepsat písemné podání, které Vás teď čeká.

Budeme se na Vás těšit u ústního kola!

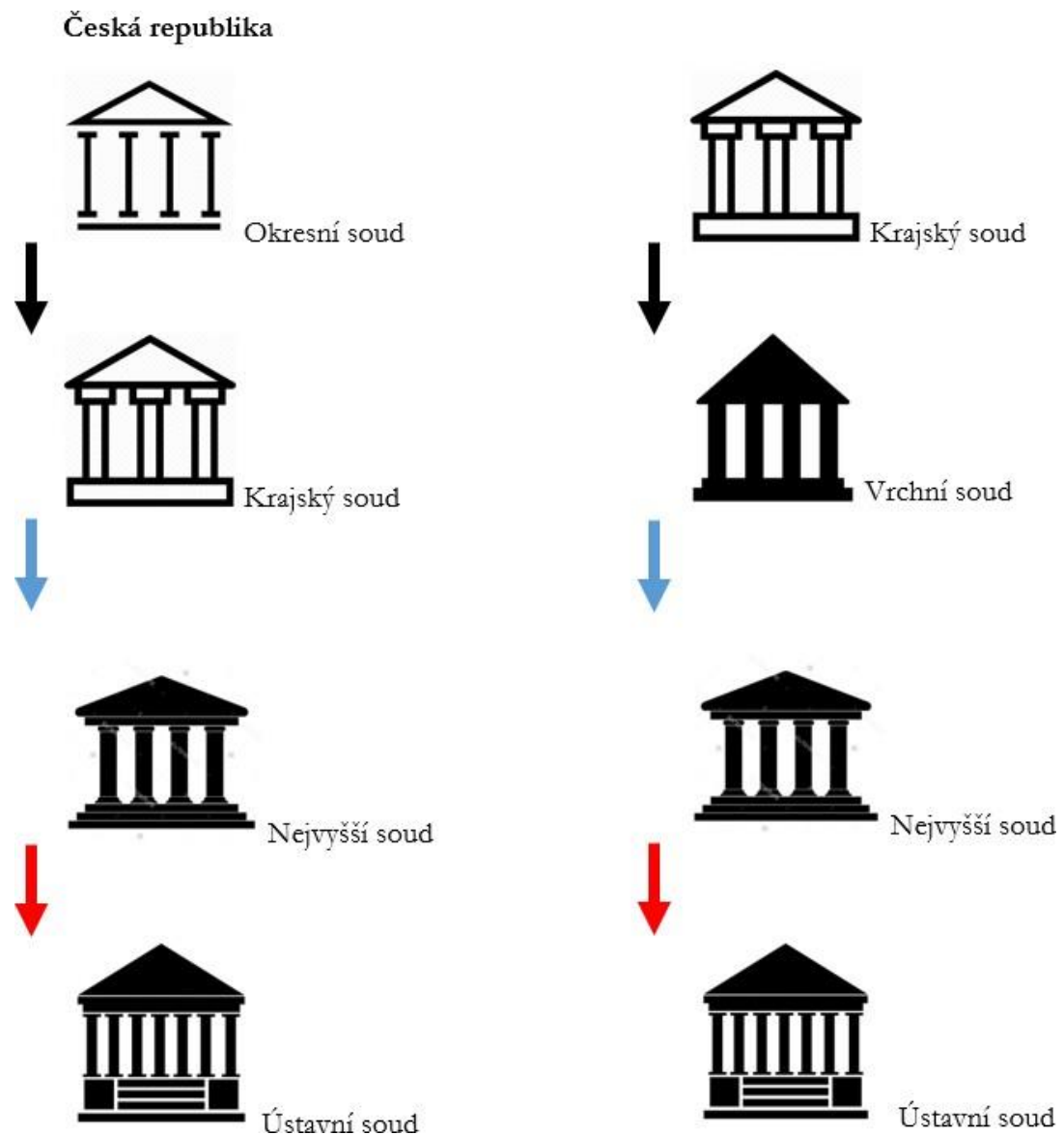
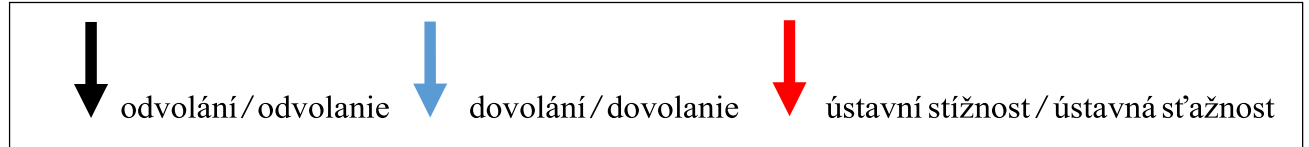
K tomu, aby stěžovatel uspěl před Evropským soudem pro lidská práva (dále jen „ESLP“), je třeba splnit následující podmínky:

- **Vyčerpání všech opravných právních prostředků** v rámci vnitrostátní soustavy soudů (viz dále)
- Dodržení **6 měsíční lhůty** pro podání stížnosti od konečného vnitrostátního rozhodnutí (ve většině států je poslední instancí Ústavní soud)
- **Identifikace stěžovatele** – stížnost nesmí být anonymní
- Namítání **porušení práva garantovaného Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod (dále rovněž jen „Úmluva“ nebo „Evropská úmluva o ochraně lidských práv“)**
- **Nepřípustnost duplicitní stížnosti** – ESLP nebude posuzovat žádnou stížnost, která je v podstatě stejná jako stížnost již před ESLP projednávaná anebo již předložená jiné mezinárodní vyšetřovací nebo smírčí instancí a pokud neobsahuje žádné nové důležité informace
- Stížnost **nesmí být zjevně neopodstatněná, tedy nesmí zde být existence**
 - Naprostého nebo zjevného nedostatku porušení práv garantovaných Úmluvou
 - Nepodložených námitek, nedostatku důkazů
 - Zmatených nebo smyšlených námitek
- Stěžovateli byla způsobena **podstatná újma** – otázka, zda byl případ řádně posouzen vnitrostátním soudem
- Právní zastoupení stěžovatele v řízení před ESLP je nepovinné.

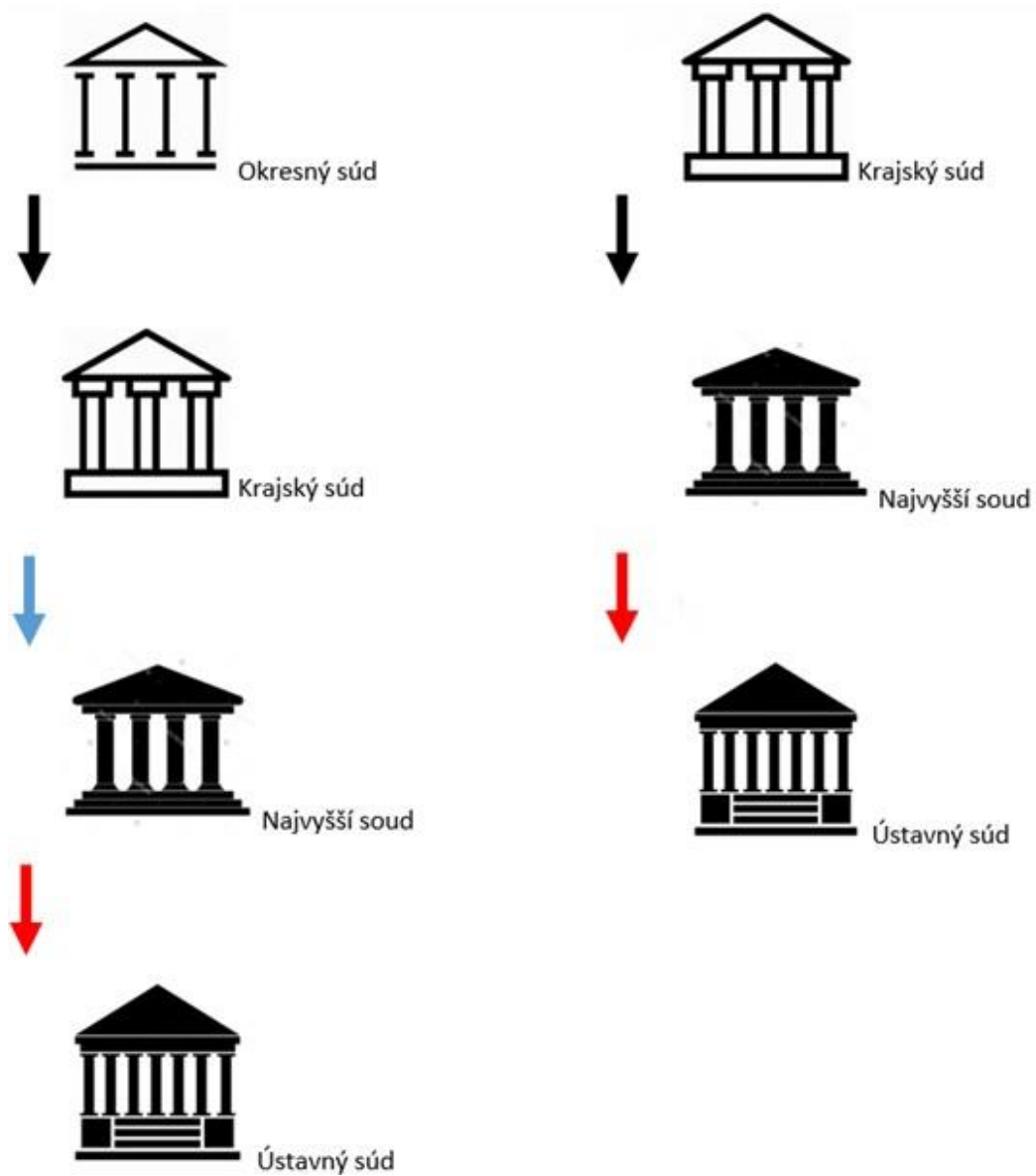
Tyto podmínky byly v našem soutěžním případě splněny a nemusíte je rozporovat, nicméně je dobré je znát pro Vaši orientaci.

Vnitrostátní soustava soudů - Česká republika

LEGENDA

Vnitrostátní soustava soudů - Slovenská republika

Vyhledávání zdrojů tvorba citací

V této části se zaměříme na problematiku vyhledávání zdrojů a citací, které jsou nezbytnou součástí písemného podání.

A) V následujících příkladech se naučíte pracovat se zdroji. Jednotlivé příklady vypracujte.

Příklad 1

“... Takoveto uvažování může vést k již dobře známým otrěsným zkušenostem s odnímáním dětí jejich rodičům, kteří patří k určité sociální skupině, protože někteří lidé, vyzbrojení „dobrymi úmysly“, vnucují všem občanům své vlastní pojetí života. Toto je příkladem smutné tradice lidstva bojovat rasismem proti rasismu.” Hleďte v databázi HUDOC.

- Vyhledejte na internetových stránkách název rozhodnutí soudu/spisovou značku, na které reaguje výše uvedené nesouhlasné stanovisko soudce.
- Který soud toto rozhodnutí vydal?

Příklad 2

„Pro dítě je právo na slyšení důležité v tom, že mu dává pocit, že není objektem a pasivním pozorovatelem událostí, ale že je důležitým subjektem práva a také účastníkem řízení. S ohledem na to vše má právo dítěte na slyšení mezi základními procesními právy samostatnou hodnotu.“ Hleďte v databázi NALUS.

- Vyhledejte na internetových stránkách název rozhodnutí soudu/spisovou značku, ve kterém je výše zmíněný názor uveden.
- Který soud toto rozhodnutí vydal?

Příklad 3

Najděte informace o absolutních a relativních právech a popište, jaký je mezi nimi rozdíl? Hleďte v publikaci: BARTOŇ, Michal, Jan KRATOCHVÍL, Martin KOPA, Maxim TOMOSZEK, Jiří JIRÁSEK a Ondřej SVAČEK. Základní práva. Praha: Leges, 2016, 608s.

- Uveďte příklad absolutního a relativního práva.
- Uveďte, kde jste informace našli.

Příklad 4

Najděte ustanovení, kde je stanoveno, kdo může podat stížnost k Evropskému soudu pro lidská práva, resp. či stížnost může soud přijímat a stručně popište?

Z pedagogických důvodů necitujeme použité zdroje.

- a) Najděte ustanovení, ve kterém jsou uvedeny podmínky přijatelnosti stížnosti a stručně je popište.
- b) Ve kterém dokumentu dané ustanovení naleznete?

Příklad 5

Obchodní společnost Underline, a.s. jako reklamní agentura v rámci reklamní kampaně vyhotovila žlutá reklamní trička s nápisem „Měl jsme se líp učit!“ a s odkazem na internetovou stránku www.skoly.cz. Reklamní trička měla propagovat server www.skoly.cz, který obsahuje databázi škol a jiných vzdělávacích zařízení. Do triček byli následně oblečeni pracovníci romského etnika Stavební společnosti Šlehofer, s.r.o. při výkopových pracích v centru Prahy. V tričkách byli následně foceni a filmováni pro reklamní kampaň společnosti Underline. Dělníci za nošení triček dostali pivo a cigarety. Dělníci nejprve proti nošení reklamních triček nic neměli, znejistěli údajně až po velkém zájmu veřejnosti a médií a druhý den si proto již odmítli žlutá trička obléknout.

Hleďte v publikaci: KOSAŘ, David. Ústavní právo: casebook. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 635 s. ISBN 978-80-7478-664-8.

- a) Uveďte číslo a název rozhodnutí.
- b) Který soud rozhodnutí vydal?

B) V dalším úkolu je Vaším cílem napsat citace ve správném pořadí.

D. H. proti České republice,	13. 11. 2007,	stížnost č. 57325/00.	ve věci	Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva
-------------------------------------	----------------------	------------------------------	----------------	---

sp. zn. II. ÚS 1945/08,	Nález Ústavního soudu	bod 17.	ze dne 2. dubna 2009,
--------------------------------	------------------------------	----------------	------------------------------

Komentář. 1. vydání.	Praha: C. H. Beck,	1687 s.	2012,	<i>Evropská úmluva o lidských právech.</i>	KMEC, J., KOSAŘ, D., KRATOCHVÍL., J., BOBEK, M.
-----------------------------	---------------------------	----------------	--------------	---	--

BARTOŇ, M. a kolektiv. 608 s.	BARTOŇ, M. a kolektiv.	<i>Základní práva.</i>	2016,	Praha: Leges,
--------------------------------------	-------------------------------	-------------------------------	--------------	----------------------

Praha: Wolters Kluwer, a.s.,	KOSAŘ, D. a kol.	s. 415 – 426.	Ústavní právo. Casebook.	2014,
---	-----------------------------	----------------------	-------------------------------------	--------------

Dostupné na < http://domaci.ihned.cz/c1-29395840-bude-oranzouvejsi-i-senat-volici-jdou-podruhe-k-urnam >.	24. října 2008 [cit. 25. října 2008].	LEINER, Ondřej.	iHNed.cz,	Bude oranžovější i Senát? Voliči jdou podruhé k urnám [online].
--	--	----------------------------	------------------	--

Závěrem: každá správná monografie obsahuje na jedné ze svých úvodních stránek podobu citace. Pokud ji nenaleznete, zkuste zabrousit na stránky www.citace.com. S citacemi si hlavu příliš nelámejte, ostatně v Pravidlech můžete najít ustanovení, že je zcela na Vašem uvážení, jak se rozhodnete citovat. Zachovejte však jednotnou formu pro všechny Vámi uvedené citace a citujte tak, aby byl pro čtenáře zřejmý zdroj.

Pravidla – stručný přehled

Přesvědčte se, že všem nadpisům rozumíte, víte, co si pod nimi máte představit, a tedy všechny pravidla ústní a písemné části ovládáte.

PROBLEMATICKÁ USTANOVENÍ PRAVIDEL OBECNĚ:

- **Ústní část soutěže se skládá**
 - Z fakultního (24. 4. 2020) a mezinárodního kola (15. 5. 2020).
- **Replika**
 - Reakce na přednesenou prezentaci protistrany.
 - Délka max. 5 minut, min. 1 minuta.
 - Tým může ve své replice reagovat pouze na argumenty a skutečnosti, které druhý tým, resp. protistrana ve své prezentaci použil, tzn. při replice nelze vznést novou argumentaci, pouze poukazovat na rozpory v přednesené argumentaci protistrany.
 - Týmy přednesou svou repliku v pořadí stěžovatel a stát.
- **Délka ústní prezentace**
 - Lze si vyhradit max. 15 minut na ústní projev a v rámci toho je třeba počítat s 1 - 5 minutovou replikou a otázkami soudců.
 - Lze se odchýlit od argumentů v podání.
- **Zásahy soudců do ústní prezentace**
 - Soudci nesmí do prezentace týmu jako celku zasahovat v **první minutě** prezentace prvního řečníka týmu a v **poslední minutě** prezentace posledního řečníka týmu, kdy je vhodné uvést závěrečný návrh.
 - Soudce rovněž nepokládá otázky **při replice**.
 - Na položenou otázku či na výzvu o vyjasnění či na prosbu o upřesnění musí však nejprve reagovat člen týmu prezentující v době přerušování. Ovšem tento člen týmu má možnost přesměrovat otázku na jiného člena prezentujícího týmu, který se rešerši a přípravě prezentace takové otázky více věnoval.
- **Přítomnost týmů u prezentace jiných týmů**
 - Týmy, které mají nebo mohou mít před sebou ústní argumentaci, nemohou být přítomny ústní argumentaci ostatních týmů. Koučové se mohou účastnit prezentace jiných týmů, ale jsou při tom vázáni Etickým kodexem. Přítomna může být i veřejnost.

PRAVIDLA PÍSEMNÉ ČÁSTI SOUTĚŽE:

- **Rozsah písemného podání**
 - Písemné podání může mít rozsah **1.500 slov**, přičemž tolerance je ± 100 slov, do stanoveného rozsahu se nepočítá úvodní strana a seznam zdrojů, započítávají se však citace uvedené v textu i ve formě poznámky pod čarou.
 - Nedodržení povoleného rozsahu písemných podání bude penalizováno ztrátou 5 bodů za každých započatých 100 slov v rámci podání.

- **Grafická podoba textu**
 - Velikost, styl písma a další parametry týkající se formální úpravy textu podání jsou ponechány na vůli soutěžních týmů.
 - Nezapomeňte podání zarovnat do bloku.
- **Členění podání**
 - Písemná podání musí obsahovat **úvodní stranu, text podání a seznam zdrojů**.
 - Úvodní strana musí obsahovat **registrační číslo týmu a identifikaci strany sporu**, za kterou je dané písemné podání podáváno.
 - Nikde v písemném podání nesmějí být uvedena jména členů týmu či jejich kouče.
- **Plagiát**
 - Argumenty, myšlenky a jiná tvrzení, které jsou obsaženy v písemných podáních a nejsou originálním výtvozem členů týmů, musí být **řádně citovány**, v opačném případě by se jednalo o plagiát.
- **Odevzdání finálního písemného podání**
 - Termín odevzdání písemného podání je **22. 3. 2020**.
 - Písemná podání budou zasílána na e-mail soutěže - street.law.moot@gmail.com.
 - Písemná podání je možné odevzdat ve formátu Microsoft Word s příponou **DOC**, popř. **DOCX**.
 - Názvy souborů obsahujících elektronickou podobu písemných podání v sobě musí obsahovat **registrační číslo týmu** a označení o tom, kterou **stranu** sporu tým zastupuje.
 - Odevzdaná písemná podání již není možné měnit ani upravovat.

Písemné podání – jak má správně vypadat?

Vezměte si k ruce vyvěšené nejlepší podání z minulého roku a zkontrolujte, zda jsou všechna pravidla a zásady splněny. Níže naleznete návod, který Vám nastíní, na co konkrétně se v daném podání zaměřit.

JAK MÁ VŮBEC PODÁNÍ VYPADAT

1. Úvodní strana (která musí obsahovat:
 - a. Název případu
 - b. Registrační číslo
 - c. Školu ani město neuvádět! (kvůli zachování anonymity a nestrannosti)
2. Skutkový stav
 - Stručný popis děje případu
3. Argumentace
 - Musí obsahovat právní posouzení
 - Je nutné argumentaci stavět na relevantních člancích Úmluvy (a zároveň své argumenty podpořit judikaturou)
4. Závěr
 - Čeho se po soudu domáhá zastupovaná strana (= co po soudu “chce”)
5. Seznam zdrojů

PRAVIDLA KVALITNÍHO PODÁNÍ

1. **Fáze psaní písemného podání**
 - Přípravná fáze - rozplánování
 - Samotný proces psaní podání – sepsat nanečisto první verzi, přečíst si to po sobě, nechat chvíli uležet (člověk to pak vidí z nové perspektivy), sepsání finální verze
 - Strategie - co chcete, to musíte soudu dát vědět
 - Styl - podoba textu
2. **Obecná pravidla**
 - Počet slov (najdete v pravidlech) - pravidla je tedy nutné dobře znát
 - Písmo – stejný font
 - Vyvarovat se pravopisných chyb – tím se totiž dá pokazit dobré podání
3. **Názvy kapitol**
 - Podání nesmí být jednolitý text
 - Je tedy nutné text dělit do odstavců
 - Kapioly pojmenujte tak, aby to soudci napomohlo zjistit, jaký je váš názor na věc - tj. celou větou
 - Např.: Rozhodčí senát nemá pravomoc v této věci rozhodovat, protože neproběhla rozhodčí doložkou vyžadovaná mediace (namísto: Pravomoc rozhodčího senátu)

4. Jaký je cíl podání

- O co vám, jakožto zástupci jedné ze stran, jde
- Jedná se o celou část podání
- Je nezbytně nutné to soudu sdělit

5. Argumentace

- Smysl argumentace = dát najevo, kam se budete ubírat
- Obecně platí toto schéma:
 - Position = co zastáváte
 - Reason = proč to zastáváte
 - Example = příklad, na kterém se utvrdí, proč se případy 1 a 2 platí
 - Summary = shrnutí

6. Argumentace musí být logická!

- Je potřeba prostřednictvím argumentace směřovat k cíli (z bodu 5. do bodu 4. - viz výše)
- Obecně platí, že z A plyne B
- Je dobré použít toto: řeknu vám, co vám řeknu → řeknu vám to → pak vám řeknu, co jsem řekl (position, reason, example, summary)

7. Nejsilnější argument jako první

- Názory na tento bod se různí
- Vy - pokud ten argument bude opravdu tak dobrý, jak si myslíte - zaujmete hned na začátek, uděláte dobrý dojem
- Dobré prodiskutovat s koučem

8. Jasnost nade vše

- Nepoužívat trojité záporny ve větách
- Používat jednoduché věty
- V jednoduchosti je síla

9. Zkuste zaujmout - analogie, metafory, příklady

10. Citace!

- Vyvarujte se plagiariismu
- Vytvořte si pak seznam zkratk těch autorit, co citujete, a to pak dodržujte
- Např.: SHAW, M. N. International Law. 6. vyd. Cambridge: Cambridge University Press, 2008, 1708 str. ISBN 9780521899291 (dále jen „Shaw“)

11. Do závěru napsat shrnutí + petit

- Čeho chcete docílit, proč si stěžujete,
- Jak chcete, aby soud rozhodl = tomu se říká petit
- Do závěru by znovu měl být uveden cíl, který jste si v podání stanovili, předchází mu shrnutí (bod “řeknu vám, co jsem vám řekl”)

Ještě trocha teorie...

Než se pustíte do psaní Vašeho písemného díla, je dobré si zodpovědět jednu základní otázku, která je pro každé podání adresované soudu klíčová. Ta otázka zní:

- Co vlastně chceme po Evropském soudu pro lidská práva (ESLP)? -

Nezbytnou součástí Vašich psaných podání musí být naformulovaná věta, ve které ve stručnosti shrnete, co po ESLP chcete. Jinými slovy, jak má ESLP podle Vás rozhodnout, aby Vám vyhověl. Tento návrh je vhodné zařadit na samotný závěr Vašeho podání. ESLP zajímají dvě věci, a to ve vazbě na to, kterou stranu zastupujete.

Pokud hájíte stranu stěžovatele, položte si následující otázky a odpovědi na ně předložte ESLP.

1. Do jakého práva garantovaného Úmluvou bylo zasaženo, respektive do jakého konkrétního článku této Úmluvy?
2. Požadujete po státu nějaké přiměřené zadostiučinění?
 - Např. majetková, popř. nemajetková újma nebo již zmíněné přiměřené zadostiučinění se může vyšplhat výjimečně do stovek tisíc EUR (porušení práva na život, mučení), běžně však a do tisíce až desítek tisíc EUR.
 - Pokud stěžovatel nezažádá, soud nemůže přiznat.

Pokud jste naopak na straně státu, zaměřte se na níže uvedené.

1. Plyne ze zadání něco, proč by neměl Soud stížnosti stěžovatele vyhovět?
2. Tvrdíte pravý opak oproti stěžovateli.
 - Dle skutkových zjištění nebylo zasaženo do článku garantovaných Úmluvou, popřípadě bylo zasaženo, ale v přípustných mezích, dle již vydané judikatury

Úvod do základních lidských práv

• **Základní vymezení lidských práv**

- Základní lidská práva jsou taková práva, která jsou přirozená, to znamená, že vychází z naší lidské přirozenosti a máme je, aniž by nám je musel někdo dávat, garantovat, například stát.
- Náleží každému člověku bez rozdílu, tedy měla by být po celém světě dodržována stejně, základní úlohou státu je tato práva chránit.
- Ochranu základních práv zajišťují soudy, v ČR je nejvyšší instancí pro ochranu lidských práv Ústavní soud.
- Nejdůležitějšími principy základních lidských práv jsou princip rovnosti a princip důstojnosti, protože tato práva máme všichni stejná a každý člověk má svoji nenahraditelnou hodnotu.
- Někdy se základními právy spojuje slovo svoboda nebo zákaz (Právo na rodinný život X Svoboda myšlení X Zákaz mučení).
- Lidskoprávní dokument, který chrání základní práva na naší vnitrostátní úrovni je Listina základních práv a svobod (LZPS), na mezinárodní úrovni figuruje dokument Evropská úmluva o ochraně lidských práv.
- Základní práva se dělí na:
 - **Absolutní** – to znamená, že jsou neomezitelná, tedy do těchto práv nelze zasáhnout, nijak je omezit, či vyvažovat s jinými právy, absolutní povahu má například právo na svobodu myšlení (uvnitř nás), zákaz mučení, zákaz otroctví či zákaz trestu smrti
 - **Relativní** – tato základní lidská práva jsou omezená, do těchto práv lze zasáhnout, nějak omezit jejich výkon a vyvažovat je s jinými právy, s kterými jsou v rozporu, tedy v kolizi, je to například právo na život, svoboda myšlení (projev myšlenky navenek) či právo na rodinný život

• **Právo na respektování soukromého a rodinného života**

- Čl. 8 Úmluvy
- Každý má právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence.
- Státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat kromě případů, kdy je to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných.
- Toto právo zahrnuje právo na soukromý život ve smyslu respektování pokojného a klidného života.
- Je právem relativním.

- **Ochrana Vlastnictví**

- čl. 1 Dodatkového protokolu
- Každá fyzická nebo právnická osoba má právo pokojně užívat svůj majetek. Nikdo nemůže být zbaven svého majetku s výjimkou veřejného zájmu a za podmínek, které stanoví zákon a obecné zásady mezinárodního práva.
- Předchozí ustanovení nebrání právu států přijímat zákony, které považují za nezbytné, aby upravily užívání majetku v souladu s obecným zájmem a zajistily placení daní a jiných poplatků nebo pokut.
- Je právem relativním.

ESLP a pozitivní, negativní závazky států

- **Dělení**
 - ESLP zvolil zdánlivě jednodušší cestu dvou typů závazků, přičemž došlo k rozdělení závazků států do dvou kategorií:
 - a) negativní závazky;
 - b) pozitivní závazky
- **Negativní závazek**
 - Zjednodušeně řečeno zakazuje státu zasahovat do výkonu daného práva, což v podstatě odpovídá závazku respektovat.
- **Pozitivní závazek**
 - Požaduje po smluvním státu určitou aktivitu směřující k ochraně práv osob. V otázce definování pozitivního závazku ale není situace tak jednoznačná. Otázku pozitivních závazků ESLP poprvé otevřel v tzv. „belgickém jazykovém případě“.
- **Pohled ESLP**
 - ESLP v odůvodnění rozsudku dovedl, že ačkoliv článek 2 Dodatkového protokolu ve své první větě nestanoví výslovně žádné pozitivní opatření, které by měl stát zavést, užívá slova „právo na vzdělání“ a musí se tedy brát v potaz skutečný cíl a význam tohoto ustanovení. Věta první článku 2 Dodatkového protokolu tak nezakládá jen právo jednotlivce na přístup ke vzdělávacím zařízením, ale i pozitivní závazek státu k zajištění toho, že osobám bude „umožněno vzdělávat se“.
 - Od této doby se ESLP přiklonil k názoru, že téměř všechna ustanovení Úmluvy mají duální charakter, tedy obsahují jak negativní, tak pozitivní závazek.
 - Konstrukce a definování obsahu pozitivních závazků je tudíž v případě Úmluvy ve velké míře záležitostí judikatury ESLP.
 - Základním stavebním kamenem je skutečnost, že pozitivní závazek vyžaduje, aby státy podnikly nezbytné kroky k zajištění práva či přesněji přijaly rozumné a vhodné opatření k ochraně práv jednotlivce, což může být i závazkem ke změně vnitrostátního práva a jeho uvedením do souladu s požadavky Úmluvy.
 - Koncept vede k závěru, že požadavky kladené Úmluvou na smluvní státy jsou dále rozšířeny právě o pozitivní závazky, jež vyplývají z jednotlivých článků Úmluvy a jsou jako takové označeny v judikatuře ESLP.
 - ESLP nemůže judikovat porušení a chránit práva, která nevyplývají z Úmluvy, každý pozitivní závazek tak musí být bezprostředně navázán na některé z výslovně zmíněných ustanovení.
 - Z výše uvedeného lze vyvodit závěr, že kategorie pozitivních závazků je do jisté míry závislá na rozhodovací praxi a klade nároky na smluvní státy, jenž musí na závěry ESLP pružně reagovat a následně přijímat či měnit vnitrostátní právní předpisy, podnikat kroky k odstranění vytýkaných chyb či měnit způsob fungování vnitrostátních orgánů

Právo na respektování soukromého a rodinného života

- **Právní zakotvení**

- Každý má právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence.
- Státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat kromě případů, kdy je to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných.

- **Pojem soukromý život**

- Určit obsah pojmu soukromý život není snadné. Prakticky žádná jasná definice nebyla ještě nikdy v rámci judikatury ESLP všeobecně přijata.
- Čl. 8 nechrání soukromí, ale soukromý život, který je svým obsahem širší.
- Soukromý život je široký pojem a při rozhodování ESLP je pojímán jako negativní koncept svobody, tedy jako právo být nechán na pokoji, právo pokojně a v klidu žít. Je chápán jako určitý soukromý prostor, do kterého by nikdo neměl vstupovat nebo zasahovat.
- Chrání právo jednotlivce na ochranu před zásahem do soukromého prostoru, tedy místa, kam se jednotlivec uchýlí, aby se schoval před veřejností, tedy chrání prostorově vymezený prostor, dům, či byt.
- Chráněna tím článkem je i tzv. kvalita života. S tímto pojmem může souviset víceméně cokoliv, což jen naznačuje, že pojem soukromý život je široký, téměř neomezený.

- **Domov**

- Domov je většinou místo, fyzicky vymezené území, kde se rozvíjí soukromý a rodinný život. Aby bylo místo považováno za domov ve smyslu čl. 8 Úmluvy, je třeba dostatečné a trvalé vazby k tomu danému místu.
- Tento pojem lze vykládat velmi široce. Nemusí to být jen byt, či dům, ale i karavan, bungalov, nebo nějaký jiný příbytek
- Pro účely Úmluvy také není rozhodné, zda má k danému místu osoba právo vlastnické, nebo jiné, například pokud si byt jen pronajmou.

Právo na příznivé životní prostředí a judikatura ESLP

- **Životní prostředí**
 - Životním prostředím je vše, co vytváří přirozené podmínky existence organismů včetně člověka a je předpokladem jejich dalšího vývoje.
 - Jeho složkami jsou zejména ovzduší, voda, horniny, půda, organismy, ekosystémy a energie.
- **Právo na příznivé životní prostředí**
 - Úmluvou není přímo upraveno. ESLP ho dovozuje svou judikaturou z jednotlivých jiných článků Úmluvy.
 - Zásahy do práva na příznivé životního prostředí mohou mít podstatný a nepříznivý vliv na lidské zdraví, obydlí i majetek, a dokonce může dojít k ohrožení života.
 - Tím dochází i k porušení Úmluvou chráněných práv, zejména článků 2, 3 a 8 a čl. 1 Dodatkového protokolu.
 - Ochranou poskytovanou jiným právům chráněným Úmluvou, tak dochází nepřímo k ochraně Úmluvou nechráněného práva na příznivé životní prostředí. Dochází tak k ochraně „oklikou“.
- **Ochrana životního prostředí X právo na příznivé životní prostředí**
 - Ochrana životního prostředí spočívá v ochraně veřejného statku a to okolního prostředí, ve kterém žijí organismy včetně člověka.
 - Poškození životního prostředí nevede přímo k zásahu do práva na příznivé životní prostředí.
 - Právo na příznivé životní prostředí je zasaženo až v okamžiku, kdy se zásah do životního prostředí dotýká konkrétního jedince a zasáhne ho tak do některého zaručeného základního práva.
 - Obsahem práva na příznivé životní prostředí je pouze nárok jednotlivce na určitou kvalitu životního prostředí. Ten je však jen stěží možné všeobecně stanovit, neboť se nároky lidí na životní prostředí různí, proto toto právo v Úmluvě nikde nenalezneme.

Hluk jako zdroj ohrožení životního prostředí

- **Definice hluku**

- Hluk je velmi těžké definovat, každý vnímá hluk jinak, pro někoho je hlučné nákladní auto, jiný by o něm tvrdil, že ho jako hlučné nevnímá, protože je zvyklý pracovat v rušnějším prostředí.
- Dalo by se říci, že hlukem se rozumí v podstatě každý zvuk, který působí na lidský organismus, zejména negativně. Řečeno jinak – je to energetický odpad naší společnosti.
- Pokud hovoříme o hluku, je třeba vymezit pojmy imise a emise, které je nutné od sebe odlišovat.

- **Imise**

- Hluk je imisí, kterou lze charakterizovat jako emisi, která se dostala do styku s životním prostředím. Zjišťuje se na základě měření, přičemž naměřená hodnota se porovná s mezinárodním limitem. Jedná se o případy obtěžování hlukem. Obdobnou imisí je například obtěžování pachem. Jedná se o imise nepřímé, které jsou zakázány, pokud přesahují míru přiměřenou místním poměrům a podstatně omezují obvyklé užívání pozemku.

- **Emise**

- Naopak emise jsou látky, které znečišťují ovzduší. Jsou to tzv. znečišťovatelé a jedná se například o oxidy dusíku. Rozdíl si můžeme ukázat na krátkém příkladu. Existují imise i emise z letecké dopravy. Imisí v našem případě bude hluk, který způsobuje startující či proudové letadlo. Emisí poté budou znečišťující látky, která letadlo při své činnosti vypouští do ovzduší.

- **Zdroje hluku**

- Hlavním zdrojem hluku v obcích a městech je silniční doprava. Každý den je ve městech téměř 70 milionů Evropanů vystaveno hluku přesahujícímu 55 decibelů.
- Mezi zdroje hluku obecně patří dopravní prostředky (auta, lodě, letadla apod.), sám člověk, který svou průmyslovou činností vytváří hluk, a nepatrně i příroda, jedná se například o výbuchy sopek, zemětřesení či bouřky.
- Co se týče Evropské Unie, mají členské státy povinnost mapovat hladinu hluku ve větších městech a velkoměstech i v okolí silnic, železnic a letišť.
- Tato povinnost vyplývá z Rámcové směrnice o hluku ve venkovním prostředí a ze strategie EU pro kvalitu ovzduší. Právní předpisy Evropské Unie ukládají příslušným vnitrostátním orgánům povinnost informovat veřejnost o dopadech hluku na jejich zdraví.

- **Měření hluku**

- Hluk lze měřit trojím způsobem. Fyzikálním měřením pomocí kalibrovaného hlukoměru, dále výpočty skrze hlukové mapy, a v neposlední řadě i terénním zjišťováním prostřednictvím dotazníků a statistik.

- Důležité je, že se hluk měří v decibelech, což je jednotka pro měření hladiny intenzity zvuku. Podle výsledků měření členské státy EU vytváří škály a limity pro určení, které zvuky jsou již nebezpečně hlučné, a které nikoli.
- Za nejpriznivější zvukové prostředí je považováno takové, kdy hladina zvuku nepřesahuje 30 dB. To odpovídá zvukům běžným v přírodě, například šumu lesa, větru, tiché ulice a šepotu do vzdálenosti 1 m.
- Úplně bezhlučné prostředí je však pro člověka nesnesitelné, neboť zvuky působí na lidský organismus jako důležité vjemy a podněty.
- Při zvuku nad 160 dB dochází i při krátkodobém vlivu k poruše sluchu, protržení bubínku a může to vést i ke smrti.
- **Ohrožení životního prostředí**
 - Hluk má vliv na život člověka i na samotnou přírodu. U zvířat může narušit nebo přehlušit typické zvukové projevy doprovázející určité důležité činnosti, jako námluvy ptáků, ryb, hmyzu, komunikace vodních živočichů, varovné signály, způsoby hledání obživy. Účinky na psychický stav organismu mají zvuky neznámé a neočekávané, vysokofrekvenční.
 - Mezi fyzické účinky hluku na člověka patří zvýšený krevní tlak, zvýšení metabolismu a přechodné snížení sluchových vjemů. Největším problémem je hlukem způsobený nedostatek spánku. Hluk má tedy na člověka účinky jak po stránce fyzické, tak psychické.
 - Hluk má také negativní vliv na soukromý a rodinný život, který ztěžuje a výrazně narušuje.
 - Co se týče možného boje v hlukem, nejefektivnějším způsobem jsou hlukové bariéry a akustická architektura. Pomocí monitoringu a terénních šetření se vytváří strategické hlukové mapy, které jsou velmi důležité při boji s odstraňováním hluku a také pomáhají obyvatelům vyhýbat se postiženým lokalitám.
 - Evropská Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod vyloženě tuto problematiku neupravuje. ESLP rozhodující na základě této úmluvy však právo na příznivé životní prostředí zakotvil již několikrát ve svých rozhodnutích.
 - Hlučnost letadel souvisí především s jejich hmotností a technickým stavem, proto probíhá snaha o nahrazení hlučných letadel méně hlučnými a lehčími.